

Posudek na diplomovou práci

Autor: **Bc. Matěj Křepinský**

Název: **Interpretace základních problémů národních dějin v dílech čelných představitelů albánského národního hnutí, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2020, 172 s.**

V poměrně rozsáhlé diplomové práci si Matěj Křepinský za předmět své analýzy zvolil albánskou historickou naraci, která se zformovala během 19. století. Takové téma bylo v českém prostředí dosud zpracováno pouze částečně, přestože představuje cestu k hlubšímu pochopení albánské perspektivy řady historických okamžiků i aktuálních témat. Analyzovaný historický příběh tvoří i dnes nedílnou součást albánské národní identity.

Práce má promyšlenou strukturu. V úvodu autor naznačuje teoretická východiska a představuje použité prameny a sekundární literaturu. Z tohoto přehledu je patrné, že těžiště práce spočívá na analýze zásadních prací albánských obrozenců 19. století. Autor přitom ve většině případů využil novější vydání v albánštině, což mu umožnilo zahrnout do analýzy i ty texty, které byly původně napsány v jazycích, jejichž znalostí autor nedisponuje. Týká se to i prací zahraničních (nealbánských) autorů, jejichž vliv byl pro formování albánské narace zásadní. Ostatně hned první kapitola je věnována těmto klíčovým dílům, která stála na počátku albanistických bádání a jejichž některé teze dodnes tvoří pilíře albánské národní identity. Velmi zdařile je též zpracována druhá kapitola pojednávající o myšlenkovém rámci národního hnutí Albánců. Tato část také přináší shrnutí historického kontextu. Zde je třeba podotknout, že autor do značné míry kriticky pracoval s albánskými zdroji a historický nástin období Rilindja je doplněn o řadu událostí, které zahraniční historické přehledy neuvádějí, anebo jen velmi stručně. Matěji Křepinskému se tak podařilo zformulovat velmi čtivý a v českém prostředí vcelku originální text. Jeho výrazným přínosem je především to, že podrobně mapuje samotné počátky albánské národní emancipace, tedy období od 50. do 70. let 19. století, které je do určité míry opomíjeno. Těžiště předkládané diplomové práce pak tvoří rozsáhlá třetí kapitola, která už analyzuje samotnou albánskou naraci. V centru autorovy pozornosti správně stojí témata spjatá s původem Albánců, jejich spojováním s původním obyvatelstvem regionu, dále glorifikace postavy Gjergje Kastriotiho – Skanderbega, postoj k osmanské říši a snahy o překlenutí náboženské a regionální nejednotnosti albánského etnika. Analýza je zakončena dobovým obrazem okolních etnik a vztahu Albánců k nim. Konec práce je tvořen i potřebným životopisným okénkem významných osobností, s jejichž díly se čtenář setkává v průběhu celé diplomové práce.

Matěj Křepinský již dříve několikrát prokázal obdivuhodnou pracovitost a hluboký zájem o albánské prostředí. Také jeho předkládaná diplomová práce to potvrzuje. Nelehké téma

je zpracováno přehledně a zevrubně. V českém prostředí se zcela nepochybně jedná o jeden z nejvýznamnějších textů týkající se albánské identity a historie 19. století. I čtenář neobeznámen s albánskými reáliemi se četbou Křepinského textu krok za krokem seznamuje s komplikovaným procesem vytváření národní identity a s ní související narací. Autorovi se zejména v druhé kapitole podařilo velice přehledně představit průběh nacionálních aktivit Albánců, byl si ale stále vědom toho, že píše o myšlenkovém rámci hnutí, a nesklouzl k detailům, které by odváděly pozornost od hlavního tématu. Ukazuje se to např. ve výkladu o Prizrenské lize. Význam této organizace je srozumitelně nastíněn, ale autor se zbytečně nerozepisuje např. o jejích vojenských aktivitách v obraně území, která si v té době albánská intelektuální elita nárokovala. Nesklouznout k těmto popisům vypovídá o Křepinského disciplíně a promyšlenosti práce. Naopak je více prostoru věnováno období do velké východní krize, což je třeba ocenit.

V práci se neobjevují nějaké zásadní nedostatky. Některé pasáže zejména ve třetí kapitole mohou působit poněkud zdlouhavě a popisně, na straně druhé se v nich autor nikdy neodchýlil od sledovaného tématu. Možná též některé části výkladu mohly být zařazeny spíše do poznámky pod čarou (např. část o reformách tanzimatu na str. 33), aby byl text hlavní části kompaktnější. Na dalších stránkách k tomu však sám Křepinský víceméně přistupuje.

Když už autor tak zevrubně popisuje formování albánské historické narace, je možná trochu škoda, že z práce není patrné, jak bylo s takovým historickým příběhem a pracováno ve 20. století a jaká je jeho role dnes. Albánská identita se základními principy nastíněné narace stále počítá a zejména argumentace spojená s autochtonností Albánců a nárokováním určitých území je silně přítomná nejen ve veřejném prostoru, ale je součástí i politického slovníku v zemích s albánským osídlením. Tato zásadní souvislost mohla být v práci naznačena.

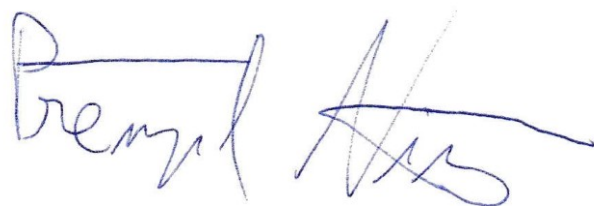
V práci se objevuje jen několik drobných nepřesností. V poznámce 194 na str. 57 je zmíněno 12 měst, kde existovaly albánské národní kluby. Jedno z uvedených míst je „Tsamuria“, což však není město, spíše oblast. V konstatování závěrů kongresu v Manastiru z roku 1908 (str. 58) by stálo za to zmínit, že ta druhá přijatá abeceda je vlastně současnou moderní abecedou albánštiny. Na straně 126 pak autor přeložil název slavné Vasovy básně „O moj Shqypni, o mjera Shqypni“ nepřesně jako „Ó moje Albánie, nebohá Albánie“. Slovo „moj“ je citoslovce, které se váže ke slovům ženského rodu a používá se ve zvolání, nikoliv přivlastňovací zájmeno. To je samozřejmě jen detail, ale fonetická podoba albánského citoslovce a českého zájmena je častým zdrojem chybných překladů z albánštiny do češtiny. Přesnějším překladem názvu básně by tak bylo jen „Ó Albánie, nebohá Albánie“.

V neposlední míře je třeba ocenit i stylistickou kvalitu textu a absenci většího počtu překlepů a gramatických chyb. Je jich skutečně málo (např. na str. 19 „i“ ve slově Thunmannovi - „slabinou Thumnannoví teorie“, na str. 35 velké „H“ ve slově „Herderovském“ – není to přivlastňovací přídavné jméno, a několik dalších).

Výše uvedené připomínky jsou marginální a nijak nesnižují vysoký přínos předkládané práce, kterou by bylo vhodné nějakým způsobem publikovat. Proto ji **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze dne 26. května 2020

Mgr. Přemysl Vinš (oponent)

Handwritten signature in blue ink, consisting of the name 'Přemysl' followed by a stylized surname 'Vinš'.